

**Competențe noi în contextul
implementării **Legii nr.196** din
28.07.2016 pentru modificarea și
completarea unor acte legislative**

Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003

Articolul 318¹. Depunerea cererii

*(1) Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție se depune de către victimă personal sau prin reprezentant. În caz de imposibilitate a depunerii cererii de către victimă din cauză de sănătate, vîrstă, alte motive întemeiate, la solicitarea ei, cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție poate fi depusă în interesele victimei de către organul de **poliție**, **organul de asistență socială** sau de către **procuror**. Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție în interesele copilului sau ale persoanei incapabile poate fi depusă de autoritatea tutelară locală sau de procuror și în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal.*

[Art.318¹ al.(1) în redacția LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

[Art.318¹ al.(1) modificat prin LP152 din 01.07.16, MO245-246/30.07.16 art.517; în vigoare 01.08.16]

(2) Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se depune la instanța judecătorească competentă de la domiciliul sau locul de aflare a victimei sau a agresorului, de la locul unde victima a solicitat asistență sau de la locul unde a avut loc actul de violență.

Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003

Articolul 318³. Examinarea cererii

(1) După primirea cererii, instanța de judecată contactează imediat poliția de sector de la locul aflării agresorului și solicită informarea acestuia despre procedura inițiată.

*(1¹) La examinarea cererii victimei violenței în familie privind aplicarea măsurilor de protecție, instanța de judecată solicită coordonatorului oficiului teritorial al **Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat** desemnarea neîntârziată a unui avocat pentru apărarea intereselor victimei. Asistența juridică se acordă victimei gratuit.*

[Art.318³ al.(1¹) introdus prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

*(2) Declarația independentă a victimei este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecție în caz de pericol iminent de comitere a violenței fizice. **Instanța de judecată poate solicita, după caz, organului de asistență socială sau poliției prezentarea unui raport de caracterizare a familiei vizate și a agresorului.** Instanța de judecată poate solicita și alte acte necesare pentru examinarea cererii.*

[Art.318³ al.(2) în redacția LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003

Articolul 318⁴. Emiterea ordonanței de protecție

(1) Instanța de judecată emite, în 24 de ore de la primirea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție, o încheiere prin care admite sau respinge cererea.

(2) În cazul admiterii cererii, instanța emite o ordonanță de protecție prin care aplică agresorului una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de proprietate asupra bunurilor;

b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, excluzând și orice contact vizual cu ea sau cu copiii acesteia”;

[Art.318⁴ al.(2), lit.b) modificată prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;

[Art.318⁴ al.(2), lit.c) în redacția LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

d) interzicerea să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează;

[Art.318⁴ al.(2), lit.d) în redacția LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

e) obligarea, pînă la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima;

f) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere, dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau pentru dispariția ei;

[Art.318⁴ al.(2), lit.f) în redacția LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

g) limitarea dispunerii unilaterale de bunurile comune;

h) stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori;

i) interzicerea de a păstra și purta armă.

(3) Măsurile de protecție se aplică pe un termen de pînă la 3 luni.

(4) Instanța remite de îndată ordonanța de protecție poliției spre executare imediată.

[Art.318⁴ al.(4) modificat prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

(5) Ordonanța privind măsurile de protecție prevăzute la alin. (2) lit. e) și f) se remite spre executare imediată executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul agresorului.

Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie

Articolul 8. Competențele autorităților administrației publice centrale și locale

(1) *Organele centrale de specialitate ale statului (Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției), în limitele competenței lor:*

[Art.8 al.(1) modificat prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

a) *asigură elaborarea și promovarea politicii de consolidare a familiei, de prevenire și combatere a violenței în familie, de acordare a protecției și asistenței victimelor și agresorilor;*

[Art.8 al.(1), lit.a) modificată prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

b) *coordonează activitatea în domeniu a structurilor descentralizate/ desconcentrate;*

c) *asigură accesul la informare a persoanelor privind mecanismul, măsurile de prevenire și combatere a actelor de violență în familie și contribuie la actualizarea paginii web oficiale privind violența în familie prin transferarea informațiilor cu caracter general privind activitățile desfășurate și proiectele implementate, precum și a datelor statistice colectate;*

[Art.8 al.(1), lit.c) în redacția LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

d) *colectează sistematic date statistice pe domeniu dezagregate pe sexe, oferă suport în realizarea cercetărilor privind fenomenul de violență în familie;*

[Art.8 al.(1), lit.d) în redacția LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

e) *consolidează capacitățile resurselor umane din domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, asigură pregătirea și perfecționarea lor continuă;*

[Art.8 al.(1), lit.e) modificată prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

f) *conlucrează cu organizații neguvernamentale, cu persoane fizice și juridice implicate în activități de prevenire și de combatere a violenței.*

Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie

Articolul 8. Competențele autorităților administrației publice centrale și locale

(1¹) **Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei**, în calitatea sa de organ central de specialitate al statului, abilitat cu funcții de elaborare și de promovare a politicilor de prevenire și de combatere a violenței în familie, precum și de asistență socială a victimelor și a agresorilor, va asigura:

- a) crearea și menținerea paginii web oficiale privind prevenirea și combaterea violenței în familie în scop de oferire a accesului populației la informația despre mecanismul de soluționare a actelor de violență în familie, infrastructura serviciilor sociale pentru victimele violenței în familie și pentru agresori, precum și la rezultatele studiilor, cercetărilor din domeniu;
- b) instituirea și menținerea serviciului de asistență telefonică gratuită care oferă consilierea apelanților, în regim de 24 din 24 de ore, 7 zile din săptămână, privind prevenirea violenței în familie și privind serviciile disponibile pentru subiecții violenței în familie. Serviciul este anonim și confidențial;
- c) organizarea, în comun cu partenerii de dezvoltare, a studiilor și campaniilor de informare pentru prevenirea și combaterea violenței în familie;
- d) elaborarea unui raport anual cu privire la violența în familie și violența față de femei cu participarea tuturor autorităților și instituțiilor abilitate cu funcția de prevenire și combatere a violenței în familie. Raportul anual urmează a fi prezentat Guvernului până la data de 31 martie și făcut public.

Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie

Articolul 9. Competența organului de probațiune

- (1) Subiecții probațiunii sancționați contravențional sau condamnați pentru acțiuni de violență în familie pot fi obligați de către instanța de judecată să participe la **programe probaționale**.*
- (2) Activitatea de probațiune este înfăptuită de **organele de probațiune** în condițiile legii.*

Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie

Articolul 12. Sesizarea cazurilor de violență în familie

- (1) Victima are dreptul să sesizeze orice caz de violență în familie și să solicite protecție.
- (2) Reprezentanților autorităților abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie li se interzice să întreprindă acțiuni menite să descurajeze victima în denunțarea actelor de violență la care este supusă.
- (3) Orice persoană care este martoră la acte de violență în familie sau care are bănuieli rezonabile că au fost comise asemenea acte ori că sînt posibile acte de violență are dreptul să comunice acest lucru autorităților abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie.
- (4) Profesioniștii cărora, prin lege, le sînt impuse reguli de confidențialitate sînt obligați să raporteze autorităților competente orice bănuieli rezonabile despre comiterea actului de violență asupra copiilor. Raportarea actelor de violență în privința persoanelor adulte se face cu acordul victimei. Acordul victimei nu este necesar în cazurile de vătămare medie sau gravă a integrității corporale sau a sănătății, în cazurile de folosire a armei, în cazurile în care victimele sînt deosebit de vulnerabile pe motiv de dizabilitate sau capacități intelectuale reduse.
- (5) **Poliția este obligată** să răspundă imediat la comunicările despre cazurile de violență în familie și să nu subestimeze importanța acțiunilor de contracarare a oricăror forme de violență în familie.

Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie

Articolul 12¹. Eliberarea ordinului de restricție de urgență

- (1) În caz de stabilire la locul faptei, ca urmare a evaluării riscurilor, a circumstanțelor din care rezultă o bănuială rezonabilă că au fost comise acte de violență în familie și/sau persistă un pericol iminent de repetare sau comitere a acțiunilor violente, organul de poliție este obligat să dispună imediat eliberarea ordinului de restricție de urgență în privința agresorului pentru înlăturarea situației de criză și, concomitent, întreprinde acțiunile necesare de constatare a comiterii infracțiunii de violență în familie.
- (2) Ordinul de restricție de urgență se eliberează pentru o perioadă de până la 10 zile și se pune îndată în aplicare, agresorul și victima (în cazul copiilor – reprezentantul legal al victimei) fiind informați despre restricțiile aplicate, drepturile și obligațiile care le revin și despre răspunderea pentru neexecutarea cerințelor ordinului de restricție.
- (3) Supravegherea îndeplinirii măsurilor stabilite în ordinul de restricție de urgență se exercită de către angajații postului sau ai sectorului de poliție din localitate în modul prevăzut de lege.
- (4) Agresorul are dreptul să conteste ordinul de restricție de urgență în instanța de judecată în condițiile contenciosului administrativ. Depunerea cererii nu suspendă acțiunea ordinului de restricție.
- (5) Victima are dreptul, în perioada de acțiune a ordinului de restricție de urgență, să solicite, în condițiile legii, eliberarea ordonanței de protecție. Acțiunea ordinului de restricție de urgență, în acest caz, se prelungește de drept și încetează odată cu punerea în aplicare a măsurilor de protecție stabilite de judecată.

Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie

Articolul 15². Supravegherea executării ordinului de restricție de urgență și a ordonanței de protecție

- (1) Supravegherea executării măsurilor de protecție a victimei violenței în familie, impuse prin ordinul de restricție de urgență și prin ordonanța de protecție, este de competența poliției.
- (2) Poliția informează și explică agresorului măsurile de protecție a victimei stabilite.
- (3) În cazul în care agresorul trebuie să părăsească locuința familiei, poliția trebuie să-i ceară să predea imediat toate cheile de la locuință, care sînt ulterior transmise victimei sau sînt preluate spre păstrare provizorie la organul de poliție. Părăsind locuința, agresorul poate lua, sub supravegherea poliției, numai articole de uz personal strict necesare (haine, documente, obiecte de igienă).
- (4) Dacă agresorul refuză să părăsească benevol locuința, organul de poliție are dreptul să întreprindă măsurile care se impun, în condițiile legii, pentru înfrîngerea rezistenței opuse cerințelor legale.
- (5) În perioada de acțiune a măsurilor de protecție a victimei, organul de poliție va asigura efectuarea vizitelor inopinate la locuința victimei, precum și intervenția imediată la orice comunicare despre nerespectarea sau tentativa de încălcare a măsurilor de protecție de către agresor.
- (6) Refuzul sau eschivarea agresorului de la executarea cerințelor ordinului de restricție de urgență/ordonanței de protecție atrage răspundere conform legii.”

Legea nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat

Articolul 7. *Formele de asistență juridică garantată de stat*

Se acordă asistență juridică garantată de stat prin:

- a) furnizare de informații, prin consultații și explicații în probleme juridice;
- b) întocmire de acte juridice;
- c) reprezentare în fața autorităților administrației publice;
- d) apărare a intereselor bănuیتului, învinuitului, inculpatului în proces penal;
- e) apărare și reprezentare a intereselor condamnatului;

e¹) apărare și reprezentare a intereselor copiilor victime ale infracțiunilor, precum și victimelor violenței în familie;

[Art.7 lit. e¹) modificată prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

[Art.7 lit. e¹) introdusă prin LP196 din 12.07.13, MO167-172/02.08.13 art.556]

- f) apărare a intereselor persoanei în cadrul procedurii pe cauze contravenționale;
- g) apărare și reprezentare a intereselor persoanei în cadrul procesului civil;
- h) apărare și reprezentare a intereselor persoanei în instanță de contencios administrativ.

Legea nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat

Articolul 26. Înaintarea cererii sau solicitării de acordare a *asistenței juridice calificate*

- (1) În cazul prevăzut la art.19 alin.(1) lit.a), solicitantul asistenței juridice calificate poate să depună cerere la oficiul teritorial, la organul de urmărire penală sau la instanța judecătorească. Organul de urmărire penală sau instanța judecătorească va remite oficiului teritorial, în cel mult 3 zile lucrătoare de la data recepționării, cererea și documentele anexate. Decizia de acordare a asistenței juridice calificate se emite de către coordonatorul oficiului teritorial și se aduce la cunoștință solicitantului în cel mult 3 zile lucrătoare.
- (2) În cazul prevăzut la art.19 alin.(1) lit.b), persoana care a efectuat reținerea solicită în termen de o oră oficiului teritorial numirea unui avocat de serviciu. Coordonatorul oficiului teritorial va desemna avocatul de serviciu și va aduce numele avocatului la cunoștință persoanei sau organului care a efectuat reținerea, în decursul a 3 ore din momentul recepționării solicitării de numire a avocatului de serviciu.
- (3) În cazurile prevăzute la art.19 alin.(1) lit.c) și d), oficiului teritorial i se prezintă solicitarea organului de urmărire penală sau a instanței judecătorești privind numirea apărătorului, fără a fi necesară înaintarea cererii prevăzute la art.25. Decizia coordonatorului oficiului teritorial privind acordarea asistenței juridice calificate se aduce la cunoștință solicitantului în decursul unei zile lucrătoare din momentul emiterii.
- (3¹) În cazul prevăzut la art. 19 alin. (1¹), copilul victimă a infracțiunii sau reprezentantul legal al acesteia și victima violenței în familie pot să depună cerere la oficiul teritorial, la organul de urmărire penală sau la instanța judecătorească. Organul de urmărire penală sau instanța judecătorească va remite cererea și documentele anexate oficiului teritorial în cel mult 3 zile lucrătoare de la data recepționării. Decizia de acordare a asistenței juridice calificate se emite de către coordonatorul oficiului teritorial și se aduce la cunoștință solicitantului în cel mult 3 zile lucrătoare.***

[Art.26 al.(3¹) modificat prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

[Art.26 al.(3¹) introdus prin LP196 din 12.07.13, MO167-172/02.08.13 art.556]

Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008

Articolul 78. Vătămarea integrității corporale

- (1) Maltratarea sau alte acțiuni violente care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale
se sancționează cu amendă de la 25 la 50 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, sau cu arest contravențional de la 5 la 10 zile.
- (2) Vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă
se sancționează cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore, sau cu arest contravențional de la 10 la 15 zile.

Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008

Articolul 78¹. Violența în familie

Maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale se sancționează cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore sau cu arest contravențional de la 7 la 15 zile.

Articolul 78². Acte de persecuție

Persecutarea în mod repetat a unei persoane căreia i s-a cauzat o stare de anxietate, frică pentru siguranța proprie ori a rudelor apropiate, fiind constrânsă să-și modifice conduita de viață, savârșită prin:

- a) urmărirea persoanei;
 - b) contactarea sau încercarea de a contacta prin orice mijloc sau prin intermediul altei persoane,
- se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, sau cu arest contravențional de la 10 la 15 zile.”